

Jakelun mukaan

UUDENMAAN ELY- KESKUKSEN JOUKKOLIIKENNEMÄÄRÄRAHAN KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2020

Uudenmaan ELY-keskus on joukkoliikenteen toimivaltainen viranomaisella vahvistetulla toimialueellaan. ELY-keskus laatii palvelutasomäärittelyn ja suunnittelee joukkoliikennepalvelut yhteistyössä alueensa toimivaltaisten viranomaisten ja kuntien kanssa. ELY-keskus päättää joukkoliikenteen järjestämistavasta sekä hankkii, kilpailuttaa ja järjestää joukkoliikennepalveluita.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan ELY-keskus myös myöntää valtionavustusmäärärahoja oman toimivalta-alueensa kunnille ja kuntayhtymille. Asetuksen mukaan valtionavustusta voidaan myöntää palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoihin ja julkisen palvelun velvoitteista maksettavaan korvaukseen (lipputuki) sekä liikenteen palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen tai kokeiluhankkeisiin.

Tässä käyttösuunnitelmassa esitetään ELY-keskuksen vuoden 2020 joukkoliikennemäärärahan käyttöä. Käyttösuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty ELY-keskuksen L-vastuualueen johtoryhmässä. ELY-keskus toimittaa kunnille tämän käyttösuunnitelman mukaiset erilliset valtionavustuspäätökset.

Vuoden 2020 valtion neljännessä lisätalousarviossa myönnettiin akuutista koronatilanteesta johtuen lisärahoitusta valtion rahoitusosuuden kasvattamiseen toimivaltaisten viranomaisten hankkimassa EU:n palvelusopimusasetuksen (PSA) mukaisessa liikenteessä sekä koronatilannetta elvyttäviin kehittämistoimenpiteisiin. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom myöntää tämän lisärahoituksen ELY-keskuksille kahdessa erässä ELY-keskusten antamien tarvetietojen pohjalta. 1.erän suuruudesta on päätetty 1.7.2020, jolloin Uudenmaan ELY-keskukselle myönnettiin lisämäärärahaa 1,297 miljoonaa euroa. 2. erä ja tarkemmat ohjeet lisämäärärahojen käyttöön saadaan myöhemmin syksyllä 2020. **Tässä käyttösuunnitelmassa ei esitetä tämän lisärahoituksen yksityiskohtaista käyttöä, koska rahoituksen kokonaismäärä ja rahoituksen käyttökohteet täsmentyvät myöhemmin Liikenne- ja viestintäviraston päätösten ja ohjeistuksen myötä. Tähän mennessä rahoitusta on kohdennettu**

koronan takia lakkautettujen vuorojen liikennöinnin hankintaan ja ne on ilmoitettu taulukossa 1 kohdassa ”koronan aiheuttamat ostot”.

1. Käytettävissä oleva määräraha

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on vahvistanut Uudenmaan ELY-keskuksen vuoden 2020 joukkoliikennemäärärahakiintiöksi 5,865 miljoonaa euroa. Summa pitää sisällään 665 000 euroa vuodelta 2018 kiintiömättä jäänyttä määrärahaa, jonka Liikenne- ja viestintävirasto Traficom jakoi ELY-keskuksille vuoden 2020 määrärahojen yhteydessä. Vuodesta 2014 alkaen ELY-keskus on joutunut etukäteen arvioimaan bruttoliiikenteensä lipputulot. Näitä arvioita on sitten täsmennetty, kun todellinen lipputulokertymä on selvinnyt. ELY-keskus on vuosittain saanut tämän arvioidun lipputulokertymän mukaisen summan, mutta voi käyttää lipputuloa vain siinä määrin, kuin todellinen lipputulokertymä sen mahdollistaa. ELY-keskus on tasannut alkuvuosien liian suuria lipputuloarvioita ilmoittamalla viime vuosina lipputuloja nolla euroa, jotta kertymätiedot saadaan vastaamaan todellisuutta.

Lisäksi ELY-keskukselle myönnetään edellisessä kohdassa mainittua lisätalousarvion lisämäärärahaa, jonka kokonaissumma ja käyttö täsmentyvät myöhemmin.

2. Määrärahan käyttö

ELY-keskuksen strategiassa on linjattu, että toiminta keskittyy kestävän liikkumisen edistämiseen sekä saavutettavuuden turvaamiseen. Näiden tavoitteiden saavuttamista tuetaan aktiivisella yhteistyöllä sekä ennakoivalla vuorovaikutuksella. Joukkoliikenteen rahoitusta suunnataan turvaamaan päivittäiset työ- ja opiskelumatkat suuremman kysynnän alueilla.

ELY-keskus on tehnyt ratkaisunsa, millä alueilla ja yhteysväleillä tukeudutaan markkinaehtoiisiin liikennepalveluihin. Liikenteenharjoittajien aktiivisuus markkinaehtoisten liikennepalveluiden tuottamiseen osittain säätelee tätä järjestämistapaa. Lisäksi ELY-keskuksen määrärahatilanne, kuntien mielipiteet liikennepalveluiden tuottamisesta sekä hankittavaksi muodostuvan liikenteen järjestämisen tehokkuus ohjaavat päätöksentekoa sovellettavasta liikennöintimallista.

Vuonna 2020 ELY-keskus rahoittaa alueensa joukkoliikennettä yhteishankkimalla joukkoliikennettä kuntien, ELY-keskusten ja muiden toimivaltaviranomaisten kanssa sekä myöntämällä valtionavustuksia. Lisäksi ostetaan vähäisessä määrin joukkoliikenteen suunnittelupalveluja sekä maksetaan hankittavan liikenteen lippujärjestelmän kuluja.

Yhteishankinnoilla kuntien kanssa sekä kuntien hankintoja avustamalla toteutetaan määritellyjä tavoitteellisia palvelutasoja. Yhteistyössä kuntien kanssa pyritään löytämään ne hyvin palvelevat vuorot, jotka palvelevat joukkoja ja tarjoavat tarvittavan palvelutason jokapäiväistä liikkumista palvelemaan.

Taulukko 1. Määrärahan käyttösuunnitelma vuonna 2020 (euroa).

Valtionavustukset kunnille	
Avustukset ostoihin, lippuihin sekä suunnitteluun ja kehittämiseen	3 179 126
ELY-keskuksen ostot	
PSA:n mukaiset ostot	2 604 141
Koronan aiheuttamat ostot	732 114
Suunnittelupalveluiden ostot	117 700
Lippujärjestelmän kulut	48 800
YHTEENSÄ	6 681 881

2.1 Valtionavustukset kunnille

Kunnat ovat hakemuksissaan esittäneet valtionavustuksen tarpeekseen 5 933 557 euroa. Kunnille myönnetään valtionavustusta yhteensä 3 179 126 euroa. (vuonna 2019 valtionavustuksia maksettiin kunnille 3 038 452 euroa). Hakemus- ja myöntösummat sisältävät arvonlisäveron.

Valtionavustusasetuksen mukaan valtionavustus voi korkeintaan olla 50 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. Kuntien ilmoittamat kustannukset tarkistettiin ja niitä tarvittaessa korjattiin todellista tilannetta paremmin vastaaviksi. Tarvittaessa asiasta keskusteltiin kunnan kanssa.

Valtionavustuksia myönnetään käytettävissä olevien määrärahojen mukaisesti. Valtionavustusprosentiksi vuonna 2020 liikenteen ostoille muodostui 45 prosenttia. Tiheävuoroisen kaupunkimaisen paikallisliikenteen hankintaan myönnettiin kuitenkin valtionavustusta 40 prosenttia. Alemmalla prosenttiosuudella sopeutetaan sisäiseen paikallisliikenteeseen myönnettävää rahoitusosuutta peruskuntien sisäisten vuorojen yhteishankintojen rahoitusosuuksiin. Junaliikenteen ostoihin ja ostettuihin koululaisliikenteen avattuihin vuoroihin myönnettiin valtionavustusta vielä vähemmän. Hintavelvoitteiden korvaamisen (lipputuki) valtionavustusprosentiksi muodostui 30 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. Lipputuen merkitys liikenteen houkuttelevuuden lisäämiseksi pienenee, koska lippusubventiota ei enää makseta hankitussa liikenteessä ja markkinaehtoisessa liikenteessä. Strategiansa mukaisesti ELY-keskus keskittyy liikenteen hankintoihin. Hyväksyttäviin kehittämiskuluihin myönnettiin valtionavustusta 50 prosenttia.

Hakijoille myönnettävä valtionavustuksen määrä ilmenee käyttösuunnitelman liitteestä. Todellinen valtionavustuksen määrä selviää jälkikäteen kunnan toimittamien toteutuma- ja seuranta-ilmoitusten perusteella. ELY-keskus myöntää kunnille valtionavustuksen liikenteen ostoihin ja hintavelvoitteen korvaamiseen yhtenä kokonaissummana. Kehittämiskohteisiin myönnettyt avustukset ovat tämän lisäksi eriteltyt omiksi kokonaisuuksikseen. Maksaminen ja seuranta-tietojen toimitus tehdään ensimmäisen kerran käyttäen uutta YA-järjestelmää.

2.2 ELY-keskuksen ostamat palvelut

Palvelusopimusasetuksen mukaisesti järjestetty liikenne

Toimivaltaisena viranomaisena ELY-keskus järjestää oman alueensa joukkoliikennepalveluita yhteistyössä kuntien kanssa. Kuntien kanssa solmituissa yhteistyösopimuksissa määritellään liikenteiden hankinnoissa sovellettavat yhteistyömuodot ja kunkin osapuolen tehtävät ja vastuut. Yhteistyötä tehdään myös muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

ELY-keskus on käynnistänyt uuden palvelutasomäärittelyn laadinnan vuosiksi 2021–2024. Palvelutasomäärittelyä ei enää tehdä päätöstä, koska liikennepalvelulaki ei sitä edellytä, mutta se ohjaa liikennepalveluiden hankintaa käytettävissä olevien määrärahojen asettamien reunaehtojen mukaisesti. Liikenne hankitaan tarjouskilpailun kautta yhteistyössä kuntien kanssa. Myös muiden ELY-keskusten sekä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL:n kanssa on yhteishankintoja.

Vuonna 2020 on jouduttu turvautumaan myös suorahankintoihin koronapandemian aiheuttamien äkillisten markkinaehtoisien liikenteen lakkautusten vuoksi. Suorahankintasopimukset ovat pääsääntöisesti lyhyitä ja tarkoitus rahoittaa koronasta aiheutuneisiin kustannuksiin saatavan lisämäärärahan turvin.

Suunnittelupalveluiden osto

ELY-keskus ostaa vähäisessä määrin suunnittelupalveluita liittyen yleisesti joukkoliikenteen hankintoihin, henkilökuljetusten uudelleenjärjestelyyn sekä henkilökuljetusten hallinnointiin tulevaisuudessa. Vuoden 2020 suunnittelupalveluiden hankinta keskittyy palvelutasomäärittelyn laatimiseen sekä Länsi-Uudenmaan järjestämistapaselvitykseen. Suunnittelupalveluiden ostoilla pyritään varmistamaan joukkoliikenteen suunnitteluun tarvittava resurssi ja hakemaan keinoja palvelujen säilyttämiseksi ja liikennöinnin tehostamiseksi.

Lippujärjestelmän kulut

Lippujärjestelmän kulut sisältävät bruttoliiikenteen lippujärjestelmän ylläpidon sekä aikataulu- ja reittiopastustietojen ylläpidon.

Lisätietoja

Lisätietoja joukkoliikenteen valtionavustuksista voi kysyä sähköpostiosoitteesta info.joukkoliikenne.uus@ely-keskus.fi tai kirjallisesti kirjaamosta PL 36, 00521 HELSINKI.

Yksikön päällikön po:ssa
Joukkoliikenneryhmän päällikkö

Salla-Mari Rintala

Liikennejärjestelmäasiantuntija

Seppo Nikkanen

LIITTEET

Joukkoliikenteen valtionavustukset vuonna 2020

JAKELU

Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen kunnat
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Hämeenlinnan kaupungin viranomainen
Lahden kaupungin viranomainen

TIEDOKSI

Hämeen liitto
Päijät-Hämeen liitto
Uudenmaan liitto
Liikenne- ja väylävirasto

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY-KESKUS)

Liikenne ja infrastruktuuri

JOUKKOLIIKENTEN VALTIONRAHOITUS VUONNA 2020 (€)

	VALTIONAVUSTUKSET KUNNILLE						
	Haettu			Myönnetty		Yhteensä	
	PSA-liikenteen ostot	Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	Ostot / Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	Haettu	Myönnetty
ELY YHTEENSA	4 743 110,00	1 125 825,00	64 621,60	3 130 116,27	49 010,00	5 933 556,60	3 179 126,27
Askola	2 000,00	2 000,00	0,00	1 800,00	0,00	4 000,00	1 800,00
Forssa	75 000,00	200,00	0,00	67 620,00	0,00	75 200,00	67 620,00
Hanko	0,00	9 000,00	0,00	5 400,00	0,00	9 000,00	5 400,00
Hausjärvi	6 000,00	7 000,00	0,00	9 600,00	0,00	13 000,00	9 600,00
Humppila	0,00	2 000,00	0,00	120,00	0,00	2 000,00	120,00
Hyvinkää	650 000,00	20 000,00	0,00	532 000,00	0,00	670 000,00	532 000,00
Inkoo	61 500,00	24 000,00	0,00	69 750,00	0,00	85 500,00	69 750,00
Järvenpää	347 500,00	227 500,00	12 821,60	414 500,00	6 510,00	587 821,60	421 010,00
Karkkila	32 955,00	15 662,00	0,00	71 595,60	0,00	48 617,00	71 595,60
Lohja	412 500,00	89 500,00	0,00	406 450,00	0,00	502 000,00	406 450,00
Loppi	141 325,00	9 000,00	0,00	127 492,50	0,00	150 325,00	127 492,50
Loviisa	291 000,00	73 000,00	0,00	267 150,00	0,00	364 000,00	267 150,00
Myrskylä	15 250,00	0,00	0,00	13 725,00	0,00	15 250,00	13 725,00
Mäntsälä	90 000,00	149 263,00	9 300,00	66 109,20	0,00	248 563,00	66 109,20
Nurmijärvi	1 600 000,00	250 000,00	0,00	150 000,00	0,00	1 850 000,00	150 000,00
Pornainen	12 480,00	14 000,00	0,00	19 632,00	0,00	26 480,00	19 632,00
Porvoo	29 000,00	100 000,00	42 500,00	72 361,97	42 500,00	171 500,00	114 861,97
Pukkila	33 000,00	6 500,00	0,00	13 200,00	0,00	39 500,00	13 200,00
Raasepori	222 900,00	25 000,00	0,00	154 450,00	0,00	247 900,00	154 450,00
Riihimäki	427 000,00	7 000,00	0,00	345 800,00	0,00	434 000,00	345 800,00
Tammela	27 500,00	0,00	0,00	24 750,00	0,00	27 500,00	24 750,00
Vihti	260 500,00	95 000,00	0,00	291 450,00	0,00	355 500,00	291 450,00
Ypäjä	5 700,00	200,00	0,00	5 160,00	0,00	5 900,00	5 160,00